

Kuntayhtymän talousarviovuoden 2022 hinnoittelun ja jäsenkuntien välisen kustannusten jaon perusteet

HAL 08.11.2021 § 239
328/00.02.00/2021

Valmistelija Toimitusjohtaja Minna Korkiakoski-Västi ja talousjohtaja Pasi Hämäläinen

Perussopimuksen 21 §:ssä määritellään periaatteet kuntayhtymän rahoitukselle. Oleellinen osa pykälää on kuntien välisen kustannustenjaon periaatteet.

Perussopimus 21 §:

"Järjestämis- ja tuottamisvastuun aiheuttamat kustannukset rahoitetaan jäsenkuntien suorittamalla korvauksella siltä osin kuin toteutuneita kustannuksia ei voida kattaa jäsenkuntien ulkopuolisella myynnillä, muulla palvelumyynnillä, asiakasmaksutuotoilla sekä tuilla ja avustuksilla tai muilla näihin verrattavilla tuloerillä.

Kuntien yhteisen omistajaohjauksen ohjauksessa valmistellun talousarviokehityksen pohjalta hyväksytyt talousarvio on kuntayhtymää sitova. Alijäämä katetaan tilinpäätöksen yhteydessä jäsenkuntien tasauksella siten, kustannus kohdistuu kullekin jäsenkunnalle sen suhteellisen palvelukäytön suhteessa siten, että suhteellinen käyttö lasketaan tilinpäätösvoiton sekä kahden edeltävän vuoden ajalta. Ylijäämä, siltä osin kuin sitä ei rahastoida tai käytetä lainan lyhennysohjelman toteuttamiseen tai muiden rahoitusvastuiden kattamiseen, palautetaan jäsenkunnille kunkin jäsenkunnan suhteellisen palvelukäytön suhteessa tilinpäätösvoiton aikana.

Jäsenkuntien kesken kustannus jaetaan siten, että toteutuneiden kustannusten jakoperusteena on ensisijaisesti palveluiden käyttö sekä aiheuttamisperiaate. Yleiset ja yhteiset kustannukset jaetaan tilivuotta edellisen kalenterivuoden 31.12. mukaisen asukasluvun suhteessa.

Suoriteperusteisen ja palvelun käyttöön perustuvan laskutuksen perusteena on kustannuslaskentaan perustuva omakustannushinta sekä toteutuneet kustannukset.

Jäsenkuntien ulkopuolisessa myynnissä noudatetaan kustannuslaskentaan ja omakustannushintaan perustuvaa hinnoittelua.

Yhtymävaltuusto päättää vuosittain ennen talousarvion käsittelyä talousarviovuoden hinnoittelun ja kuntien kustannusten välisen jaon tarkemmat perusteet."

Soiten toiminnan käynnistyessä laskutus- ja kustannustenjakomenettely päädyttiin toteuttamaan yhdistelmänä, jossa pääosin perinteinen erikoissairaanhoidon toiminta laskutetaan kaikilta käyttäjäkunnilta suoriteperusteisena kuntahinnaston mukaisena laskutuksena, joka yhdistyy jäsenkuntien kuntalaskutuksessa pääosin peruspalveluiden osalta Numerus -ratkaisuna toteutettavaan kustannustenjakoon. Oleellinen periaate on aiheuttamisperiaatteen toteutuminen kustannusten jakamisessa sekä omakustannushintaan ja kustannuslaskentaan perustuva suoriteperusteinen hinnoittelu, joka hyödynnetään myös ulkokuntalaskutuksessa.

Soiten tilikartta- ja kustannuspaikkarakenteessa on pyritty huomioimaan aiheuttamisperiaatteen toteuttamiseen liittyvät erityiset tarpeet, tilastoinnin tarpeet sekä tarkentuvan kustannuslaskennan tarpeet.

Osa kustannuksista on tarkoituksenmukaista kohdentaa jäsen- ja osajäsenkunnille kapitaatioon perustuen. Asukasluku –perustetta käytetään silloin, jos se kuvaa aiheuttamisperiaatetta. Näin toimitaan esim. eräissä päivystystoiminnoissa. Pääsääntöisesti aiheuttamisperiaate ja laskutus perustuvat kuitenkin asiakas- ja potilaskohtaiseen käyttöperusteeseen.

Palveluhinnasto

Erikoissairaanhoidon palvelumaksut määräytyvät pääosin erikoisala-/sairausryhmäkohtaisesti yksilöidyn palveluhinnoin, joiden lisäksi peritään erikseen määritellyistä toimenpiteistä, kalliista tutkimuksista, lääkkeistä, apuvälineistä ja hoidosta erilliset hinnat.

Erikoissairaanhoidossa hyödynnetään myös ns pakettihinnoittelua, jossa hoitajakso laskutetaan pakettina, sisältäen toimenpiteen sekä hoitajaksoon sisältyvät hoitovuorokaudet (esim synnytys, leikkaukset). Laskutus perustuu vuosittain hyväksyttävään palveluhinnastoon, joka hyväksytään hallituksessa. Palveluhinnasto on kaikille kunnille sama ja palveluhinnastoa käytetään sekä jäsenettä ulkokuntalaskutuksessa.

Erikoissairaanhoidon kuuluva piirin ulkopuolinen sairaanhoito laskutetaan potilaan kotikunnalta todellisten kustannusten mukaan. Kyseessä on "läpilaskutusperiaatteen" mukainen maksuerä. Läpilaskutusperiaatetta voidaan hyödyntää myös muissa potilas- tai asiakaskohtaisissa ostopalveluissa, joissa ostopalvelulaskun summa kohdistetaan suoraan potilaan kotikunnalle.

Palveluhinnasto sisältää myös eräitä muita kuntayhtymän perimiä suoritepohjaisesti hinnoiteltuja kuntamaksuja sekä tarkennukset mm kalliiden lääkkeiden ja tutkimusten laskuttamiseen.

Suoriteperusteisella palveluhinnastolla laskutetaan perinteisen erikoissairaanhoidon lisäksi eräitä aiemmin perusterveydenhuoltoon kuuluneita toimintoja. Näitä ovat esimerkiksi yhteispäivystys tai YLElastenpäivystys. Integroidusti toimivissa yksiköissä, joissa on samassa yksikössä sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon toimintoja, on pääsääntöisesti laskutusperusteena suoriteperusteinen hinnasto. Kuhunkin

yksikköön valitaan tarkoituksenmukaisin vaihtoehto suoriteperusteisen tai Numerus-ratkaisun kesken. Numerus - perusteisten yksiköiden ulkokunta- ja ns täky-laskutuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan suoriteperusteista tai pth-hinnastoa.

Kustannustenjako Numeruksella

Yksiköissä, joissa ei sovelleta suoriteperusteista hinnastoa, jäsenkuntien keskinäinen kustannustenjako esitetään toteutettavaksi Numerus -jaolla.

Kustannustenjaon ensisijainen periaate on aiheuttamisperiaatteen toteuttaminen. Numerus voi jakaa kustannuspaikkakohtaiset kustannukset eri kriteereiden mukaisesti. Näitä voivat olla esim asiakkuuksien lukumäärä, käyntien lukumäärä, hoitovuorokausien lukumäärä tai kapitaatio. Kustannuspaikkakohtaisesti ratkaistaan, mikä jakoperuste toteuttaa aiheuttamisperiaatteen läpinäkyvimmin. Kustannuspaikkakohtaiset jakoperusteet hyväksyy talousjohtaja.

Ensihoidon toteutuneet nettokustannukset jaetaan jäsenkunnille asukasluvun suhteessa. Ensihoitoyksikön suorittamat laitosten väliset siirrot laskutetaan palvelun tilaavalta yksiköltä. Kenttäjohdon kautta tilatut tukipalvelutehtävät sekä yksiköissä suoritettu muu työ laskutetaan tilaavilta yksiköiltä. Laskutusperusteena käytetään Kela-korvausperustetta. Siirtokuljetusten hinnoittelun perusteet on kirjattu palveluhinnastoon, joka koskee myös ulkokuntalaskutusta.

Tasausjärjestelmät

Potilaskohtainen suurten kustannusten tasausjärjestelmä on käytössä suoriteperusteisessa ja läpilaskutettavassa piirin ulkopuolisen hoidon erikoissairaanhoidossa. Kalliiden hoitojen tasausrajaksi vahvistetaan 100.000 €/potilas/vuosi, mitä suuremmat kustannukset tasataan yhteisesti jäsenkuntien toimesta. Tasausjärjestelmän kuntaosuudet peritään kunnilta niiden edellisen vuoden 31.12. asukaslukujen suhteessa. Potilaskohtainen tasausjärjestelmä huomioidaan laskutusvuoden aikana kuukausittain ja tasausjärjestelmä huomioidaan kuukausittaisessa laskutuksessa.

Vuosittaisten suurten kustannusten tasausjärjestelmä koskee jäsenkuntien kokonaislaskutusta. Kuntien osuuksien suurten vuosittaisnousujen tasausrajaksi vahvistetaan talousarviovuoden jäsenkuntien osuuksien keskimääräinen kustannuskasvu-% lisättynä 5 %:lla. Tässä laskelmassa suurempaa kuin 5 %:n laskua edellisen vuoden (2021) tilinpäätöksestä ei oteta huomioon tehtäessä laskutusvuoden (2022) vuosittaisnousujen tasausta. Mikäli tilinpäätöksen yhteydessä tehtävässä vuosittaisten kustannusten tasauslaskennassa jonkun jäsenkunnan kustannuskasvu on laskennallista keskiarvoa 5 % korkeampi, kokonaisosuuksien lisäykset tasataan yhteisesti jäsenkuntien toimesta. Tasausjärjestelmän kuntaosuudet peritään asukasluvun suhteessa kuten kalliiden hoitojen tasauksessa.

Kuntamaksujen laskutus ja perintä

Jäsenkuntien erikoissairaanhoidon palvelumaksut, kalliiden hoitojen tasausmaksu ja piirin ulkopuolinen hoito sekä peruspalveluiden arvioitu kuukausittainen aiheuttamisperiaatteeseen perustuva kokonaiskustannus laskutetaan arviolaskuna 24 yhtä suurena eränä. Pohjalla on kuntakohtainen suhteelliseen käyttöön perustuva kustannusennuste.

Jäsenkuntien ennakkolaskutus, joka koostuu suoriteperusteisesta laskutuksesta ja piirin ulkopuolisen hoidon läpilaskutuksesta sekä Numerus-raporttiin pohjautuvasta kuntien välisestä kustannustenjaosta oikaistaan aiheuttamisperiaatteen ja toteutuneen mukaisesti tarvittaessa osavuosikatsauksittain ja edelleen viimeistään tilinpäätöksen yhteydessä.

Kuntakohtaisten ennakoiden suuruutta voidaan erikseen näin päätettäessä tarkistaa osavuosikatsauksen yhteydessä, mikäli ennakoiden ja toteumaennusteen erot ovat merkittäviä. Mikäli ennakoita tarkistetaan, päätetään tästä osavuosikatsauksen hyväksymisen yhteydessä ja ennakoiden tarkistus koskee kaikkia jäsenkuntia.

Osajäsenkuntien, sopimuskuntien sekä ulkokuntien laskutus toteutetaan kuukausittain toteutuneen suoriteperusteisen toteuman mukaisesti. Ennakkolaskutusta ei käytetä.

Kuukausittaisista ennakkomaksuista kunta maksaa 50 % kuukauden 5. päivään mennessä ja 50 % kuukauden 15. päivään mennessä. Valmiuden ylläpitomaksua ei peritä. Viivästyskorko määräytyy korkolain 4 §:n 3 momentin mukaan.

Toimitusjohtajan esitys Hallitus esittää valtuustolle, että

1.maksujen perusteet vahvistetaan sekä jäsenkuntien välisen kustannustenjaon perusteet hyväksytään edellä kirjatun esityksen mukaisesti

2. erikoissairaanhoidon potilaskohtaisten kalliiden hoitojen tasausjärjestelmää noudatetaan (raja 100.000 €/potilas) jäsenkuntien kesken

3. vuotuisten suurten kustannusten tasausjärjestelmää noudatetaan kokonaislaskutuksessa jäsenkuntien kesken

4. viivästyskorko määräytyy korkolain mukaan.

Päätös Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Merki.tiedoksi. Valtuuston 1.varapuheenjohtaja Boris Nygård oli poistuneena klo 11.32 – 11.37.